

DIS - Hordaland

Databehandling i slektsgransking

Årgang 8 Nr. 3 Desember 2004 Opplag: 700 ISSN:1501-4428

EGESKOV SLOTT DANNMARK

Renathe-Johanne Wågenes har
vert i Danmark og bla. tatt Ege-
skov slott i nærmere øyensyn. Les
mer om Egeskov på side 8.

F o t o r e g i s t r e r i n g

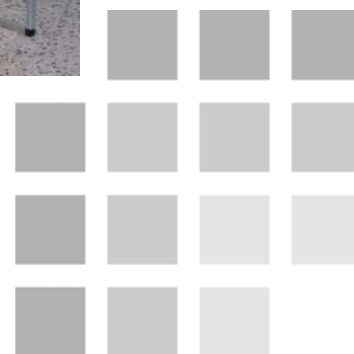
*Bilete er henta frå Uskedal Ungdomslag sitt biletarkiv.
Bilete har tilvoksternr 0010, og er bilete av elevane
ved Uskedalen skule i 1889.*

Arne Langeland har laga ein god artikkel angående regi-
strering og bevaring av gammle fotografier.
Du finner artikkelen på side 4.

Slektsgranskerdag

Bilde er tatt ved DIS-Hordaland-Kvinnherad
sin stend på slektsgranskadagen.

Redaktøren sin spalte 2

Lederspaltene 3

Faddere i DIS-Hordaland 3

DIS-Hordaland-Kvinnherad 3

Fotoregistrering 4

Retting ISBN nr. 7

Etterlysning
Multimediautvalget 7

Bladet levende historie 7

Egeskov slott, Danmark
En del av Norges historie 8

Styre og Tillitsverv
DIS-Hordaland 9

Styre og Tillitsverv
DIS-Sogn og Fjordane 10

Etterlysninger
DIS-Sogn og Fjordane 10

Kilderegistrering 12

Redaktørspalten

Ved årsmøte i DIS-Hordaland, vart det bestemt at det skulle utgjevast fire medlemsblad i år. Av desse skulle tre blad presenteres på nett og eit trykkjast og sendast ut per post. Dette har vi dessverre ikkje klart å få til. Skal ein nå målsetningane som vert lagde, må alle involverte partar bidra med det som er deira ansvar for at vi skal kunna nå dei måla som er sett opp. Det er dessverre dette som er årsaka til at medlemsbladet for oktober ikkje vart utgitt som planlagt. Skal vi nå målsetningane våre, må alle involverte bidra til rett tid. Dette medlemsbladet vert som ei prøveordning, også sendt ut til medlemmane i Sogn og Fjordane. Det stoff eg har mottatt frå Sogn og Fjordane er pressentert på ei side i bladet. Ellers vil eg nytta høve å ynsja alle ei retteleg god jolehelg og eit særdeles godt nytt slektsgranskarår.

Redaktør
Hans Ordin Østebø

Generalforsamling DIS-Hordaland

Innkaller herved medlemmene til Årsmøte/ generalforsamling på Kronstad Hovedgård, Kronstadveien. Det blir møter i utvalgene før generalforsamlingen og foredrag etter på. Opplegget for dagen blir presentert i e-post til medlemmene.

Lørdag 19. Februar 2005 kl 1500

Dagsorden:

1. Valg av møteleder og referent
2. Styretsårsberetning
3. Regnskap 2004
4. Revisorsberetning
5. Ansvarsfrihet for styret
6. Budsjett for 2005
7. Innkomne saker
8. Valg
9. Valg av representanter til 2005

Tillitsmannskonferanse.

På valg i år

1. Styreleder for 1 år
2. 2 stk. Styremedlemmer for 2 år
3. 2 stk. Varamedlemmer for 1 år
4. Revisor 1 år
5. Redaktør 1 år
6. 2 medlemmer til valgkomiteen 1 år

OBS gjenvalg kan finne sted

Saker som skal behandles må være kommet styret i hende innen 1/1 2005.

Saksdokumentene blir gjort tilgjengelig på vår hjemmeside 14 dager før generalforsamlingen.

De som likeverd ønsker å få disse tilsendt hjem, må ta kontakt med leder@ho.disnorge.no

Lederspaltan

Vi nærmer oss Jul og et nytt år. Et nytt år med mange nye utfordringer. Et år som er i 100 års feiringens tegn. Programmet for året er ikke fastlagt ennå men jeg vet om mange spennende prosjekt som er under planlegging. Navlestrengen er ett av dem, dette går ut på at elever skal skrive noe om sine forfedre og hvordan de levde. Det er allerede flere skoler som har vist interesse for det og som kommer til å holde på med det utover vinteren. Jeg håper medlemmene stiller opp for de håpefulle når de kommer løpende. Og ikke som faren som kom til oss på slektsgranskerdagen å spurte om jeg hadde navnet hannens på min pc. Noe jeg dessverre ikke hadde. Men jeg kunne hjelpe han vist han viste navnet på besteforeldrene sine. Nei de kunne han ikke og ikke viste han kor de kom fra. Han viste heller ikke morens pike navn eller hvor foreldrene hennes kom fra. Er det meg eller lever vi i en historiefattig tid. I så fall er arbeidet som vi gjør enda mer viktig enn kun det å finne våre forfedre vi holder også rede på våre etterkom-

mere. Å i disse tider blir det vanskelig nok for oss, hva da med dem som kommer om 30-40 år og skal finne sine forfedre.

Vi har kommet godt i gang med gravsteins registrering selv har jeg begynt å ta bilder. Sammen med en fra foreringen tok vi en lørdagstur til Nordhordland og tok bilder av 2 små gravplasser. På turen fant jeg navn på etterkommer på gårder der jeg vet at noen av mine forfedre stammer fra, jeg håper en dag at jeg kan knytte dem opp til resten av min database. Jeg håper at flere vil være med utover våren og sommeren, jo flere som er med jo kortere tid går det.

Kontoret på Kronstad er begynt å bli brukt litt på dagtid av enkelte. Er det noen som kunne tenke seg å være der fast en dag i uken på dagtid?

Dette bladet er også det første som vi gir ut i samarbeid med DIS-Sogn & Fjordane. Noe jeg håper vi kan gjøre til en årlig begivenhet, og ser frem til flere ting som vi kan gjøre i sammen.

MVH.

Jarle Hannisdal

Leder DIS-Hordaland

DIS-Hordaland-Kvinnherad

I Kvinnherad arrangerte vi for første gang slektsgranskerdag samtidig med slektsgranskadagen til DIS-Norge. Dette var ein positiv måte å treffa andre slektsgranskarar på, samtidig som vi fekk kontakt med andre interesserte. Sidan dette var første gangen, oppdaga vi skjølvsagt ting som kunne vert gjort bedre. Dette vert nok ein årlig tradisjon også for oss i Kvinnherad ☺ Til venstre ser du bilder frå slektsgranskardagen. Vil nytta høvet og takka for innsatsen til alle dei som bidrog med arrangementet. Til vår en planlegg vi på nytt eit nybegynnarkurs i slektsgransking. Etter planen vert dette i veke 7 og 8. Vi har også fått tilsendt kopiar av gravstadsregistra til dei fleste gravplassane i Kvinnherad. Nokre er allerede begynt å registrera, men vi treng framleis fleire bidragsytarar. Ynskjer du å delta i registreringsarbeidet eller delta med

avfotografering av gravsteinar, håpar eg du tek kontakt.

Vil nytta høve å ynskja alle medlemmen i Kvinnherad og Odda ei retteleg god jolehelg og eit godt nytt slektsgranskarår ☺

Leiar

Hans Ordin Østebø

FADDERE i DIS-Hordaland

Denne ordningen er ment å skulle være en hjelp til de av våre medlemmer som av en eller annen grunn trenger litt hjelp til å komme videre i sitt arbeid.

Er du medlem av DIS-Hordaland og trenger hjelp innen et av områdene under, så nøl ikke med å ta kontakt med noen av personene nedenfor!

Har du problemer som knytter seg til ting som ikke er med på listen eller ønsker å bli fadder i

DIS-Hordaland, kan du ta kontakt med Jarle Hannisdal på tlf. 55 12 19 85 eller

E-post: leder@ho.disnorge.no

Brother's Keeper T	Truls Magnus	55 12 07 17
Brother's Keeper	Anne-Sofie H. Eknes	55 13 13 26
DISGEN	Sølvi Arntzen	55 26 65 51
Embla	Jarle Hannisdal	55 12 19 85
TMG	Turid H. Bergsagel	55 16 52 22
TMG	Hans Ordin Østebø	53 47 61 66
GEDCOM	Arild Tangerås	55 13 24 06
DIS-Treff	Alf Egil Skjeldestad	55 34 77 61/56 31 60 93

trumag@c2i.net
erikek@netcom.no
solarnt@online.no
jarlehannisdal@c2i.net
turid.holleland@hi.uib.no
hoestebo@online.no
atangera@online.no
distreff@ho.disnorge.no

Fotoregrering

Standarder og registreringsprogram

Tekst: Arne Langeland

E-post: arnelan@hotmail.com

Bakgrunn

DIS Norge har nylig etablert et nytt aktivitetsutvalg for Multimedia. Utvalgets overordnede mål er å:

- Bistå med teknologisk og praktisk veiledning i hvordan en kan bruke ulike hjelpemidler i slektsforskningen.
- Bidra til å levendegjøre slektsmateriale – gi det en tidsmessig layout.
- Utarbeide skisser til manualer som viser hvordan multimedia kan innpasse i slektsprogrammer på en eller annen måte.
- Gi informasjon om hvordan en kan framskaffe og videreutvikle egenprodusert materiale.

Utvalget vil bl.a. gi råd om hvordan gamle bilder oppbevares, digitaliseres, behandles og registreres. Likeledes vil utvalget se på hvordan gamle filmer, analoge videoopptak og gamle lydbåndopptak kan oppbevares, digitaliseres og redigeres.

Disse områdene vil bli videreutviklet slik at slektsmaterialet kan levendegjøres (f.eks. interaktivt) ved å integrere bilde, lyd og video.

Et grunnlagsarbeide må gjøres først, nemlig digitalisering og registrering av det materialet man ønsker skal inngå i en slik multimediaspresentasjon av slekten. De fleste slektsforskere sitter bl.a. på gamle fotos som en verdifull kilde til å levendegjøre slektsmaterialet. Digitaliseringsarbeidet har tidligere blitt omtalt i medlemsbladet "Slekt og Data" – Bildeskolen.

Utvalget vil om kort tid gi mer utfyllende informasjon om dette viktige arbeidet.

Fotoregrering (og registrering av andre multimedia-kilder) blir omtalt i denne artikkelen.

Registrering/klassifisering av foto

Innledning¹

Et fotografi kan formidle mye kulturhistorisk informasjon. Motivet inneholder både den informasjonen fotografen har ønsket å bevare for ettertiden og det som utilsiktet befant seg innenfor lensens rekkevidde. På grunn av informasjonsmengden må klassifisering av fotografier nødvendigvis bli subjektiv. På grunnlag av motiv og registreringsopplysninger om bildet s opphavssituasjon,

skal innholdet beskrives med kategorier som er meningsbærende for dem som ikke har bildet foran seg. Fotografiet kan betraktes ut fra følgende aspekter:

- Hva er fotografens konkrete **motiv**? Eks. gruppe, portrett, landskap, bygninger (type), industrivirksomhet, redskaper, trafikk, gjenstander osv.
- Hva **gjør** personene på bildet? Eks. arbeider (med hva?), reiser, konverserer, leker, spiser osv.
- Under hvilke **omstendigheter** skjer aktivitetene? Eks. fritid, selskap, jubileer, streik, skolegang, mili-tære, i krigstid, syttende mai, dugnad osv.
- **Type gruppe** (sosial-, alders-, yrkes-, kjønns-, forenings-) som utfører aktivitetene eller assosieres til motivet. Eks. Kvinner, husmenn, gamle, prester, teatergruppe, lærere, håndverkere, politikere, fagforening osv.

Ut fra denne oversikten kan det noteres ned stikkord før man bestemmer seg for hvilke som er de viktigste å klassifisere etter. Noen kategorier følger logisk av andre, f.eks. er kategorier for både personer og klær nødvendig hvis klærne ikke er helt spesielle.

Feltkatalogen

Feltkatalog er utviklet av Norsk Museumsutvikling (NMU) for kunst- og kulturhistoriske museer. Den er delt inn i tre områder: bildekunst, foto og kunstindustri- og kulturhistorie og er et viktig redskap når en skal lage et registreringssystem. Feltkatalogen sørger for en felles tolking av hva de enkelte feltene i et registreringsskjema eller -program skal inneholde. Det gjør det og enklere å overføre data fra et system til et annet og sikrer en ensartet registrering.

Feltkatalogen skal være retningsgivende som standard for registrering. Katalogen er svært omfattende, og de færreste institusjonene vil ha behov for å bruke alle felt innefor en objektgruppe. Målet er å få definerte felt for de behov som er kjent. Så blir det opp til de enkelte institusjonene å velge hvilke felt som må med for å dekke deres behov. Med tanke på framtidig samkjøring av kataloger og etablering av felles databaser er det viktig at de felt som velges blir brukt i samsvar med de angitte definisjonene. Eksempel på minste registreringsstandard er vist i vedlegg 1.

Et viktig moment når bilder skal registreres er konteksten, dvs i hvilken sammenheng er bildet tatt. Bildesamlingen i Fylkesarkivet i Sogn og Fjordane har lagt vekt på nettopp dette og skrevet historien rundt bildene. De har derimot ikke vektlagt emneord (det kan imidlertid legges inn senere). Eksempel er hentet fra fylkesarkivets hjemmeside:

<http://www.sffarkiv.no>

¹ O U T L I N E er et klassifikasjonssystem for museum og arkiv. En publikasjon er utgitt av Norsk museumsutvikling (4: 2001), innledningen er hentet fra side 21

Fylkesarkivet i Sogn og Fjordane:

<http://www.sffarkiv.no>

Brukarkommentar	Arkiv/samling: SFFf-1994137.0001	Handlekorg
Kommune: Fjaler Stad/adresse: Refsnes, Tundal Datert til: 1943 - 1943 Gard nr: 67 Fotograf: Nitter, Thora Storleik: 6 - 9 Klausul: Ingen Cd: SFFcd-94038.095 Eigar: Bakkebø, Ottar Billettekst: I dei dagar var det ikkje nok å gå i kyrkja og verte vigde. Ein gjekk først til lensmannen der det formelle vart under- skreve. Dett er Ottar Bakkebø f. 1915 og Ruth f. Tundal 1922 som skriv under papira heime i stova hos Ruth. Lensmannen den gong var Kolbein Melvær. Identifiserte personar: (1) Ottar Bakkebø , (2) Ruth f. Tundal Bakkebø		

GalleriNOR databasen i Nasjonalbiblioteket har liten eller ingen kontekst til bildene. Eksempelet er hentet fra bibliotekets hjemmeside:

www.nb.no

	Fotograf: Lindahl, Axel Sted: Aust-Agder, Setesdal Datering: 1880 - 1890 Eier: Norsk Folkemuseum Tilvekstnr: NF.WL 01766		Fotograf: Lindahl, Axel Sted: Bykle, Setesdal Datering: 1880 - 1890 Eier: Norsk Folkemuseum Tilvekstnr: NF.WL 02201* B
---	--	---	--

Oslo byarkiv har arkivnavn som viktig inngang. Eksempelet er hentet fra arkivets hjemmeside:

www.bar.oslo.kommune.no

Arkivnavn Holmenkollbanen			Forhåndsvisning
Fotograf Ukjent			
Bilde tittel Holmenkollbanen			
Motiv Jenter med kjelker, står i kø for å ta trikken til Nordmarka			
Sted Oslo	Bydel Uranienborg-Majorstuen	År 1920	
Arkiv ID A-40203/Uaa/0002/019			

Registreringsprogrammer²

² Informasjonen er bl.a. hentet fra ABM-skrift "Digitalisering av fotosamlinger" av Hege Oulie side 30-31

Informasjonen som legges inn i tilknytning til bildefilene, er helt avgjørende for om interne eller eksterne brukere klarer å manøvrere i en bildedata-base. For å kvalitetssikre informasjonen som legges inn og lage en brukervennlig base, bør man følge Feltkatalogens

standard for registrering av fotografisk materiale. Ved å bruke registreringsprogram som bygger på Feltkatalogen, vil institusjonen:

- Lette arbeidet med gjenfinning og utveksling av informasjon.
- Bevare kunnskap om materialet for fremtiden.
- Holde mulighetene åpne for en eventuell fremtidig nasjonal samkatalog.

Når institusjonen skal velge registreringsprogram, bør den først og fremst satse på løsninger som er utviklet i samsvar med Feltkatalogens kravspesifikasjon for registrering av fotografi. Fordelen med å velge programmene Primus, WinRegimus og Imago, er at de har et grensesnitt tilpasset kultur- og kunstinstitusjoner. Problemet med kommersiell programvare er at man ikke har noen garanti for at den enkelt lar seg tilpasse kjernefeltene i feltkatalogen.

«Hjemmesnekrede» baser anbefales ikke. En av de største ulempene med «hjemmesnekrede» systemer er at utvikling og drift ofte er svært personavhengig. Forsviner utvikleren/ operatøren kan institusjonen få problemer med videre drift.

Når man skal velge programvare, bør det satses på løsninger som:

- Bygger på (eller kan tilpasses) Feltkatalogen
- Har muligheten til hierarkisk registrering, serieregistrering og registrering av flere eksemplarer av samme bilde (eventuelt original og duplikat)
- Lagrer/loggfører tidligere registrert informasjon når det blir gjort endringer.
- Åpner for videresøk (på treff) i bildebasen lagring og utveksling av registreringsdata (metadata) samkatalog webversjon.
- Enkelt kobler sammen bilde og registrerings-skjema.
- Har et godt bildevisningsprogram i tilknytning til registreringsprogrammet /databasen.
- Kan kommunisere med andre systemer.
- Kan konvertere registrert informasjon over i ny base

Programvare

Det er utviklet mange kommersielle programvarer for registrering av foto. Institusjoner bruker gjerne museumsprogramvarene WinRegimus, Primus, Imago og Asta. I dag er det omkring 250 institusjoner som benytter seg av WinRegimus for registrering av fotosamlinger. Flere av disse programmene er imidlertid kostbart for privatpersoner (ca NOK 10.000 +).

Eksempler på rimeligere programvarer (< NOK 1000) som har flere seriøse brukere i Norge er FotoStation (Fotoware) og Thumbs Plus (Cerious). Hordaland

fylkesarkiv – Fotoverntenesta, Riksantikvaren m.fl. bruker det norskutviklede FotoStation. Byantikvaren i Oslo, Statsarkivaren m.fl. bruker Thumbs Plus.

Internasjonalt finnes mange programvarer som: ACDSee, Adobe Photoalbum, Imatch (phtools.com), Portfolio (Extensis), BRs Photoarchiver, Digital Image Suite (Microsoft) m.fl.

DIS Norge ved Multimediagruppen vil se nærmere på denne type programvare og gi mer informasjon og tips i tiden fremover.

Referanser:

- Bilete frå Hå – Folk & miljø av Lisabet Risa
ISBN nr: 82-90813-06-6 (1990)
Dette er standard referanseverk når det gjelder hvordan man skal bruke bilder lokalhistorisk. Boken kan kjøpes hos Hå kommune og koster kr 250,-
Kontaktinformasjon: Hå kommune, Postboks 24, 4368 Varhaug, Tlf. 51793000, Fax. 51793001, post@ha.kommune.no
- Frå gard til grend? Korleis utvikle gards-og elsktshistoria? Av Else Braut
ISBN nr: 82-90176-92-9 (2001)
ISSN: 0802-720X
Norsk lokalhistorisk institutt Oslo Akademika kr 60
- Feltkatalog for kunst- og kulturhistoriske museer
Norsk museumsutvikling 3:2002
ISBN nr: 82-92336-03-6
- Digitalisering av Fotosamlinger av Hege Oulie (se internett under ABM utvikling)
ABM-skrift
ISBN nr:82-8105-000-4
- Gamle Bergen museum – har en flott portrettsamling fra Bergen
- Billedsamlingen på Universitetet i Bergen (i gamle BT-lokaler) – er god på formidling av bilder, mye av fotograf Knudsen

(Ønsker tilbakemelding for å få flere relevante referanser)

Vedlegg 1

Minste registrerings standard for enkeltbilde med bakgrunn i feltkatalogen kan være:

ID-nummer	Kvart bilde må få sitt unike nummer, det må vere knytt opp mot arkiv / samlings-nummeret.
Tittel/motiv	
Avbilda person/-ar namn, født-død	
Avbilda stad kommune/distrikt	
Gnr./Bnr.	
Datering	
Frå	
Til	
Fotograf namn	
Type materiale	
<i>positivkopi</i> - svart/kvitt eller farge	
<i>negativ</i> - glas - plast - svart/kvitt eller farge <i>dias</i> - glas - plast - svart/kvitt eller farge	
Digital kopi	
Eigar, gjevar, utlånar namn, institusjon	
Informant namn, adr.	
Opphavsrett evnt. klausul	
Registrator namn og registreringsdato	
Utfyllande opplysningar	

Retting !

Leser i siste bladet på side 5 at for å få ISBN nummer til nye bøker må Nasjonalbiblioteket i Mo i Rana kontaktes. Dette er ikke riktig. Skal du ha ISBN nummer til din nye bok må du kontakte Nasjonalbiblioteket i OSLO. Under har jeg funnet noen linker som kan brukes.

ISBN: Norske forlagsadresser:

<http://www.nb.no/baser/isbnforlag/>

Registerskjema for nye utgivere / forleggere

<http://www.nb.no/baser/isbnforlag/isbnskjemany.html>

Trenger noen rettleiding/svar på spørsmål rundt kopiering/trykking og innbinding av slektsbøker/ -hefter, kan de kontakte Thor Stabell Muri på Øystese Trykkeri - tlf. 56 55 36 50.

Vi driver med stifting/spiralisering av hefter opp til ca. 120 sider A4/A5 (og andre nærliggende formater) det er bare å ta kontakt for en uforpliktende samtale.

Thor Stabell Muri
5610 Øystese

Etterlysning multimedia

Undertegnede sitter som leder av Multimediautvalget i DIS Norge. Utvalget har totalt 4 medlemmer.

Vi ønsker nå å knytte til oss ytterligere 1 - 2 nye medlemmer for å heve kompetansen og øke produksjons- evnen innen interaktiv multimedieproduksjon eller beslektede områder.

Vår målsetning er å levendegjøre slektsmaterialet ved å integrere bl.a. bilder, lyd og video. Vi ser for oss flere måter å gjøre dette på, alt fra å bruke de multimediafunksjonene som i dag finnes i slektsprogram- mene (som å legge inn bilder, lyd og video som enkeltstående objekter) til å produsere interaktive multimediepresentasjoner av familien. De gode hist- oriene rundt våre forfedre bør kunne innpasses i slike presentasjoner. Vi har kompetanse på lyd, billedbe- handling, film&video, litt web design og database- kunnskap, men savner kompetanse innen interaktiv multimedieproduksjon eller beslektet kompetanse hvor sluttproduktet "levendegjør" våre forfedre. (Et eksempel på dette kan være "digital storytelling", dvs å integrere multimedia-elementer med korte, gjerne dramatiserte historier om våre forfedre). Hvis det er noen blant våre medlemmer som har litt innblikk i dette, eller føler at de kan bidra i dette spennende arbeidet på en eller annen måte, vennligst ta kontakt med undertegnede. Vi skal ha neste møte i utvalget 20 november i Oslo - fint om vi kunne ønske nye medlemmer velkomne da!

Se vår ferske hjemmeside:

<http://www.dis-norge.no/multimedia/>

Arne Langeland
Leder Multimediautvalget DIS Norge
arnelan@hotmail.com

Levende Historie

I 2003 kom det ut et nytt blad i salg kalt Levende Historie. Her får man ta del i ny og gam- mel historie både fra inn- og utland. Selv om man ikke direkte kan finne sine egne forfedre omtalt, kan man lese om tiden de levde i, hendelser som har pre- get deres liv og hendelser som har formet den verden vi nå lever i. Visste du f. eks. at på 1190-tallet fantes det ikke et land Sverige? Men at det var delt opp i Norge, Danmark, Finland og 3 uavhengige regioner: Svealand, Västergötland og Östergötland. Dette er bare et av mange spennende tema som er omtalt. Bladet er vel verd å ta en titt på, kanskje neste gang man skal ut å reise? Jeg kan i alle fall avsløre at bladet skapte god underholdning da en delegasjon fra flere DIS lokallag skulle hjem fra samling på Hurdal i 2003. Bladet hadde kongerekkene og blått blod som tema, og diskusjonen gikk heftig på Gardermoen. Vi kunne se at debatten også vekket interesse hos flere andre på kafeen.

Tekst: Renathe-Johamme Wågenes

Egeskov Slott – også en del av Norge sin historie

Egeskov Slott er en av Danmarks største turistattraksjoner og ligger på øyen Fyn. Slottet eies i dag av grev Michael Ahlefeldt-Laurvig-Bille og har vært i slekten siden 1784. Slottet er Europas best bevarte vannborg og ble bygget i 1554 da Frands Brockenhuus lot felle en hel eikeskog for å oppføre renessanseslottet. Frands var gift med Anne Tinhuus, som hadde overtatt den opprinnelige gården

fra sine foreldre. Borgen er bygget med tanke på å kunne forsvare seg og består av to langhus forbundet med en tykk dobbeltmur, slik at man kan oppgi det ene hus og kjempe videre i det andre. Dobbeltmuren er så tykk at den rommer så vel lønntrapper og en brønn, slik at man ikke behøvde å unnvære vann under en eventuell beleiring. Yttermurene er forsynet med skollehuller og utallige skyteskår, og fra tårnene kunne man beskytte fienden. Den eneste adgangen til huset var over en vindebro. Portbygningen som står der i dag kom ikke til før på 1880 - tallet under restaureringsarbeid. Byggematerialet er munkestein.

Ikke akkurat fattigmannshus

Slottet har 66 rom, 6 bad, 200 vinduer, 171 dører og selvfølgelig hemmelige dører og rom. På Kongsberg ble det bare laget 10 vedovner og 3 av disse står på Egeskov. I jaktstuen henger verdens største Impala, som ble skutt i 1937, med horn på 90 cm.

Vollgraven er 5 meter dyp. Parken er stor og inneholder mange hekker der de eldste er 270 år, de høyeste er 8 meter, 4 labyrinter, smie, Piet Heins solur og et uttall av hager (Fuchsiahage med 104 forskjellige arter, urtehage, renessansehage, hvilehage, dyrehage, engelsk hage, duft-hage, vannhage, den hvite hage, rosehage, staudehage og den grå hage).

Den moderne tid

Slottet er fortsatt bebodd av den nåværende greven og hans familie, men en god del av slottet og parkanlegget er åpent for besøkende. Det er flere museum man kan besøke inne på området: Landbruksmuseum, veteranbilmuseum, motorsykkelmuseum, kjøpmannmuseum, falkmuseum og hestevognmuseum. Det er også lagt til rette for en vandring i tretoppene, men dette krever at man er fortrolig med høyder. ☺

Det drives både med landbruk og skogbruk, men også turisme er en stor del av aktiviteten, med sine ca 200 000 besøkende i året. Riddersalen kan man leie til middagselskaper.

Tap av fingre og innesperring – en streng straff?

Egeskovs mest dramatiske kjærlighetshistorie er knyttet til Rigborg født 3. juli 1579 på Nyborg Slott som datter av Laurids Brockenhuus og Karen Skram. Hun ble sendt til

Kong Christian den IV sitt hoff for å være hoffdame hos dronning Anna Cathrine. Der traff Rigborg junker Frederik Rosenkrantz (født 1571 som sønn av Holger Ottesen Rosenkrantz og Karen Gyldenstjerne) og deres vennskap førte til at Rigborg ble gravid. Laurids Brockenhuus ble rasende og krevde prosess. Frederik Rosenkrantz ble dømt til å miste 2 fingre på høyre hånd og

sin ære. Han ble benådet og fikk beholde fingrene, men ble beordret ut i krig mot tyrkerne. Frederik Rosenkrantz endte sine dager i en duell i Praha 18. august 1602. Historien sier at han også var en tur til England hvor han skal ha gitt inspirasjon til Shakespeares personer Rosenkrantz og Gyldenstjerne som forrådte Hamlet. I perioden 1595 til 1599 hadde han Giske len i Norge.

Rigborg fødte sin sønn Holger Rosenkrantz i 1599 hos sin tante, men etter fødselen kom faren og hentet henne hjem til Egeskov. Hun var dømt til å bli innesperret på livstid. Her ble hun sammen med en tjenestepike innemurt på et

rom og maten fikk de gjennom en liten lukke. De prøvde å rømme en gang gjennom vinduet ved å knytte lakene sammen, men de ble innhentet og satt til-

bake i rommet. Når faren Laurids døde i 1604 skrev moren til Kongen og bad om å få dommen mildnet, og endelig kunne Rigborg slippe ut av fangenskapet. Etter morens død i 1625 fikk hun tilbake noe av sitt gods, og i 1627 fikk hun selge gods for å kjøpe løs sin sønn som var i krigsfangenskap, som da var anerkjent som en ekte Rosenkrantz. Rigborg døde 16. september 1641. Rigborg og Frederiks sønn, oberst Holger Rosenkrantz, døde i 1634 og var far til Ludvig Rosenkrantz (1628 - 1685), som kom til Kvinnherad og giftet seg med Karen Mowat, og fikk etablert Rosendal.

Nisser og annen overtro

Som alle gamle slott har også Egeskov sine sagn og spøkelser. På loftet ligger en liten tremann, og sagnet sier at hvis man fjerner ham i mer enn 1 døgn og hvis han ikke får ren halm å ligge på hver lille julaften vil Egeskov synke i vollgraven julenatt. Nå får denne tremannen hver jul en skål med risengrøt som han kan dele med nissene på loftet.

Egeskov sine eiere:

ca 1405 Lydike og Jørgen Skinkel
 ca 1470 Johan Skinkel
 ca 1516 Otto og Oul Skinkel
 1518-1533 Laurids Skinkel
 1533-1536 Hilleborg Pedersdatter Bille (enke) og døtrene
 Anne, Hilleborg og Rigborg
 1536-1545 Anne, Hilleborg og Rigborg
 1545-1569 Frands Brockenhuus
 1569-1604 Laurids Brockenhuus
 1605-1615 Laurids Brockenhuus sine arvinger
 1615 Hans Pogwish
 1616-1630 Jacob Ulfeldt
 1630-1640 Jacob Ulfeldts barn
 1640-1648 Laurids Ulfeldt
 1648-1656 Oluf Parsberg
 1656-1666 Otto Krag
 1666-1688 Anne Rosenkrantz (enke)
 1688-1713 Niels Krag den eldre
 1713-1722 Niels Krag den eldre sin enke

1722-1740 Niels Krag den yngre
 1740-1784 Sofie Juels (Niels Krag sin enke)
 1784-1789 Henrik Bille-Brahe
 1789-1810 Car. Agnese Raben (enke)
 1810-1857 Preben Bille-Brahe
 1857-1871 Fr. Siegfried Bille-Brahe
 1871-1882 Frantz Preben Bille-Brahe
 1882-1912 Julius Ahlefeldt-Laurvig-Bille
 1912-1919 C. Jessy Bille-Brahe (enke)
 1919-1946 Fr. Preben Ahlefeldt-Laurvig-Bille
 1946-1985 Gregers og Nonni Ahlefeldt-Laurvig-Bille
 1985-1994 Claus og Louisa Ahlefeldt-Laurvig-Bille
 1994- Michale Ahlefeldt-Laurvig-Bille

Kilder:

Statsarkiver Yngve Nedrebø
 Hefter om Egeskov Slott
<http://www.egeskov.com/dansk/index.html>

Tekst/Foto:

Renathe-Johanne Wågenes

Styre og tillitsverv i DIS-Hordaland

Verv

Leder	Navn	Telefon	E-post
	Jarle	55 12 19 85	jarlehannisdal@c2i.net
Nestleder	Hannisdal		
	Kenneth	55 18 86 32	kennethbratland@hotmail.com
	Bratland		
Kasserer	Johan Ludvig	55 19 09 89	lukvamme@online.no
	Kvamme		
Sekretær	Ågot Lervik	922 47 820	agot.lervik@student.uib.no
Styremedlem	Arne Jarlind	56 14 82 87	arne.jarlind@c2i.net

Kvinnherad

Leder	Hans Ordin	53 47 61 66	hoestebo@online.no
	Østebø		
Nestleder	Lars Jostein	53 47 17 62	ljr@c2i.net
	Røyrvik		
Kursleder	Geir	53 48 82 69	g.moen@frisurf.no
	Moen		

Faste E-post adresser i DIS-Hordaland

Leder	leder@ho.disnorge.no
Nestleder	nestleder@ho.disnorge.no
Kasserer	kasserer@ho.disnorge.no
Kursansvarlig	kurs@ho.disnorge.no
Nettansvarlig	webmaster@ho.disnorge.no
Distreff-fadder	distreff@ho.disnorge.no
Redaktør	red@ho.disnorge.no
Kilderegistreringskoordinator	kildereg@ho.disnorge.no

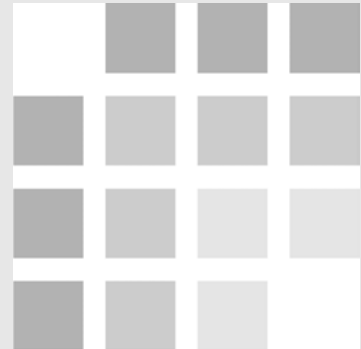
Styre og tillitsverv i DIS-Sogn og Fjordane

Sogn og Fjordane

Verv	Navn	Telefon	E-post
Leder	Jan Eide	57 86 32 61	jaei@online.no
Kasserer	Ottar Solberg	57 67 26 69	os1234@online.no / ottasolb@online.no
Styremedlem	Tone Britt Mathisen	57 72 87 00	tonebrim@start.no
Styremedlem	Geir Nilsen	57 65 33 90	geni2703@start.no
Varamedlem	Solbjørg H. Ulvestad	57 86 51 70	sol-ulve@frisurf.no
Valgkomiteleder	John Bendiksen	57 86 94 33	johnbe@c2i.net
Valgkomitemed.	Sture Thorgaard	57 75 01 24	sture.thorgaard@eninvest.net
Revisor			
Valgkomitemed.	Erling Øvstedal	57 78 42 50	erling.ovstedal@eninvest.net

Faste E-post adresser i DIS-Sogn og Fjordane

Leder	leder@sf.disnorge.no
Kasserer	kasserer@sf.disnorge.no
Kursansvarlig	kurs@ho.disnorge.no
Nettansvarlig	webmaster@sf.disnorge.no
Kilderegistreringskoordinator	kildereg@sf.disnorge.no

E t t e r l y s n i n g e r S o g n o g F j o r d a n e

Daniel Olai Arnesen, født i Bergen i 1854. Maskinmester på dampskip. Døde i North/South Shilds England. Giftet seg med Malene Gundersen (født 2. juni 1854 i Egersund og døde 3 november 1854 i Bergen eller North/South Shilds England. Daniel Olai var midlertidig bosatt i Haugesund i 1900. Malene eide visstnok Arnesens steintøyforretning.

Er det noen som har opplysninger om ovennevnte vennligst ta kontakt med meg. På forhånd takk.

Tone Britt Mathisen
tonebrim@start.no

Min bestefar Anders Martinius som Skaret født 29.05.1884 (Mulig han brukte Heltne som etternavn) var gift i Bergen og hadde to døtre tidlig på 1900 talet. Dei vart vist nok skilde og han gifte seg att hjå byfuten i Bergen 23.07.1919 med mi bestemor.

Er det nokon som har opplysningar om dette?

Astrid Martinsen
Bringebakkane 19
6872 Luster
E-post astrid.martinsen@lustranet.no

E t t e r l y s n i n g e r H o r d a l a n d

Marta Olsdtr. Hauge f. 1864 fra Voss

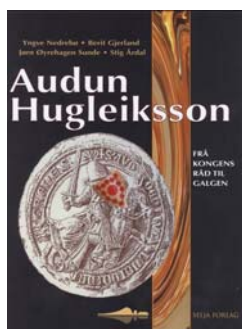
Jeg søker etter min tippoldemor Marta Olsdatter Hauge. Hun fikk en datter Anna Stenehjem Hauge f. 28/05-1893, hjemmedøpt 08.10.1893. Faren til Anna var Haakon Jensen Stenehjem fra Sogndal f. 1871. Jeg søker også info om

ham. Marta og Anna flyttet til Bergen mens Anna fremdeles var liten. Jeg tror Marta jobbet som butikkdame i Bergen.

Vennlig hilsen
Christine Tønning Bergesen
E-post: christinetb@msn.com

Audun Hugleiksson

Ble henrettet i Bergen 2. desember 1302. Fallet var høyt fra å være skattemester i Norge og rådgiver ved Kongens Råd til galgen på Nordnes. Hvor kom han fra, hvordan levde han og hva førte til hans fall?

Andreas Munck tenkte seg henrettelsen på denne måten:

Audun Hugleikssøns Henrettelse blev Nogen Tid efter udført om Natten. I en Dunkelhed, lignende hasn Skjæbne. Om hans sidste Timer veed man intet. Hans Liig fandtes en Morgen hængende foran Porten til Audunar-gaarden, han fordums Vældes Sæde. En Flok Ravne kredsede om hans Hoved. Paa en Steen ved Porten sad Eivind Væbner og betragtede det gruelige Syn under vanvittig Latter. «Nu har Ravnene faaet Føde», raabte han uafslædig. Siden nedtoges Liget af Hr. Auduns forrige Venner og begravedes, man veed ikke hvor. -af Andreas Munck: Pigen fra Norge 1861

I 2002 kom boken – Audun Hugleiksson Frå Kongens Råd til galgen. Denne et utgitt ved Selja Forlag og er skrevet av Yngved Nedrebø, Berit Gjerland, Jørn Øyrehagen Sunde og Stig Årdal. Boken gir oss ikke bare en vandring i Audun sitt liv, men også en spennende vandring i Norges Historie.

Tekst/Foto:
Renathe-Johanne Wågenes

Dikting på 1600-tallet

Geistlige – Lefverrim at bruge Offuer Borde Oc Ellers vdi Anden samquem

At Rimme Om Lefven

1. Denne Lever af en Hønne er icke stor,
O Menniske betenck synden Hos dig boer,
du Læffuer Her, Vid ey huor Lenge,
thi døden mon dig paa Halsen henge,
derfor betenck dig saarlig Om,
Bed gud om Naade men du haffuer vont
At du skal icke til Euig Tid,
Bortkastis fra Guds Ansigt blid.
2. Denne Lever er icke af en Maar,
Gud giffuer os et Lycksalig Nyt Aar,
Det husker ieg eder Allesamen,
o caf Hiertet beslutte Amen.
3. Denne Læfuer er søden oc icke brend,
Gud haffuer os sin Søn hid ned send,
Udaf en Jomfru klar og skier,
Haffuer Hand Ladet føde Her.

dette er 3 av i alt 18 vers som vi kan finne og lese i Jens Nilsen Nærrebø sin dagbok. Det finnes også et annet dikt «Verdslige Rim om Leveren Verten til Giæsterne» som er på 36 vers. Disse versene er riktig fornøyelige å lese og ligger tilgjengelig ute på internett:

<http://digitalarkivet.uib.no/sab/lensmann.htm>

Tekst:
Renathe-Johanne Wågenes

Søndre Hetlevig, Askøy (Fjeld prestegjeld)

Er det noen som kan hjelpe meg med opplysninger om forfedre og event. søsken og deres etterkommere til: Nielske Marie Andreasdotter (eller Andersdotter), f. 1846, g.11.10.1869 m. Tollef Andersen Erikstad, Jølster, f. 1839. Iflg. Digitalarkivet: 1865-telling for 1246 Fjell Side 567, 492 6te Skoledistrikt, Askøens Sogn, Simonsvig, artikkel 300. Tollef Andersen arbeidet i 1865 som Tjenestekarl hos Carl Cristian Carlsen 37 år og kona Nielske Christine Monsdotter 38 år. Som tjenestepige arbeidet Nielske Marie Andresdotter, f. 1846, 19 år, fødested Fjeld.

Vennlig hilsen
Anders Tollefsen E-post: atollef@frisurf.no

Gården Slaathaug/Erdal i Fana, Hordaland

Trine Bergitte Feiling f. 1840 i Egersund ble gift med Hans Hansen Erdal f. 1841 i Fana. Familien står oppført i FT 1900 med bosted Slaathaug, Fana, gårdsnr. 44. Har noen opplysninger om gården Slaathaug eller Erdal i Fana? Fikk Trine Bergitte Feiling og Hans Hansen Erdal noen etterkommere?

Vennlig hilsen
Tone T. Barstad E-post: tone@barstad.no

Etterlyser etterkommere av Michal og Agnes Sørås fra Bergen

Ville være takknemlig for opplysninger om Michal Sørås som visstnok kom fra Bergensområdet, og hans hustru Agnes. Hun kom fra Valdres og var født rundt 1895. Hennes morfar var Knut Klettene som var min oldefar. Han var født i 1841. I 1947 bodde Agnes og Michal i Bergen og de hadde hytte i Fana. De hadde 2 barn. Marry? og Kjell? Er det noen som har opplysninger om disse?

Vennlig hilsen
Oddleif Olsrud E-post: magolsru@online.no

Bilder fra Baståsen, Bømlo

Ifbm. slektsgransking er jeg på jakt etter gamle bilder fra Baståsen på Bømlo. Siden plassen idag er et plantefelt ønsker jeg bilder som viser de gamle bygningene. Jo eldre bilder dess bedre. :) Mine aner flyttet fra plassen allerede i 1902, men jeg regner ikke med å finne SÅ gamle bilder. :)

Vennlig hilsen
Harald Finnås E-post: finnaas@lantrix.no

Returadresse:
DIS-HORDALAND
PB. 1255
N-5811 BERGEN

Program Bergen

Tid: onsdag 19 januar 2005 19:00
Sted: *Bergen , Kronstad Hovedgård*
Tema: Foredrag av Kenneth Bratland om fødsler utenfor ekteskap i Haus og Lindås prestegjeld fra 1691 til 1800.

Tid: lørdag 19 februar 2005 12:00
Sted: *Bergen , Kronstad Hovedgård*
Tema: Årsmøte med foredrag.
Se senere for mer info.

Tid: onsdag 16 mars 2005 19:00
Sted: *Bergen , Kronstad Hovedgård*
Tema: Brukermøte

Tid: onsdag 20 april 2005 19:00
Sted: *Bergen , Kronstad Hovedgård*
Tema: Kommer tilbake til

Tid: onsdag 19 januar 2005 19:00
Sted: *Bergen , Kronstad Hovedgård*
Tema: Brukermøte

Program Kvinnherad

Tid: onsdag 13. januar kl. 19:30
Sted: *Husnes, Kvinnherad bibliotek.*

Tid: onsdag 2. februar kl. 19:30
Sted: *Husnes, Kvinnherad bibliotek.*

NYBEGYNNERKURS:

Tid: tysdag 15. februar kl.18:00
torsdag 17 februar kl.18:00
tysdag 22. februar kl.18:00
torsdag 24. februar kl.18:00

Sted: *Husnes, Kvinnherad bibliotek.*

Tid: onsdag 2. mars kl. 19:30
Sted: *Husnes, Kvinnherad bibliotek.*

Tid: onsdag 6. april kl. 19:30
Sted: *Husnes, Kvinnherad bibliotek.*

Tid: onsdag 4. mai kl. 19:30
Sted: *Husnes, Kvinnherad bibliotek.*

Tid: onsdag 1. juni kl. 19:30
Sted: *Husnes, Kvinnherad bibliotek.*

Kilderegistrering

Vi kan endelig begynne med registrering igjen. Selv om «Kyrre» ikke er fullstendig, er standarden såpass klar at vi kan begynne å registrere etter den. Da registreringsprogrammet «K i n g o » ikke er ferdig, vil vi fortsette med registrering i Excel. Tidligere har mange meldt sin interesse, men pga at standarden ikke var klar har de ikke fått arbeid. Da jeg ikke vet om dere fortsatt har anledning til å delta, ber jeg om at dere igjen gir beskjed til meg. Gjerne med ønsker om område og tidsperiode.

Send mail til kildereg@ho.disnorge.no

Gravsteinsregistrering

Igjen søker jeg etter flittige fotografer og skrivekyndige til dugnadsarbeid.

Kirkevergen i Tysnes kommune har sendt oss sin database over alle 10 gravplassene, men bare en kirkegård er fotografert (den på Våge). Basen er sendt Digitalarkivet. Nå håper vi på at det kanskje er noen i området som kan tenke seg å hjelpe til med fotografering.

Vi er snart ferdig med å fotografere «Haukeland» på Møllendal gravplass i Bergen. Området «Møllendal» og «Grønnevik» gjenstår og nå trenger vi flere sjeler til arbeidet. Kirkevergen i Bergen har inntil videre sakt nei til å gi fra seg databasen for Bergen og vi må da gjøre jobben selv. Når det gjelder Møllendal er det bare Ingebjørg Minde og datteren som alene står for arbeidet, og til tross for en stor og prisverdig innsats er denne gravplassen for stor til at de klarer den alene. Håper at noen flere kan tenke seg å hjelpe til, da det hele tiden slettes en god del steiner på området.

Til fotografering bruker vi digitalt kamera, da dette helt klart er den billigste og mest effektive måten. Størrelse på bildene 640x480. Jeg har en oversikt over det arbeidet som gjøres i fylket, så før du setter i gang, ta kontakt med undertegnede for å unngå dobbeltarbeid + du får litt fotograferingstips. Når bildene er tatt vil man i neste omgang finne registratorer.

Stormen av hjelpere ☺ kan ta kontakt med undertegnede pr mail: kildereg@ho.disnorge.no